

KRONIKA

Kronika táto založená na pamäť desaťročného jubilea tajomníkom „Viliamom Kohnom.“ Dobr. Has. Sboru v Rajci za veliteľstva „Št. Schmigutzá“

Správa tajomníka Br. Viliama Kohna. Na jubilejnom válnem shromážení.

Slavné valné shromáždenie ctení hostia a Bratia!

Ako každý rok, tak i dnes sme sa sišli, aby veliteľstvo a všetci navzájom sme podali účet o našej celoročnej práci. Keď sa toto dnešné valné shromáždenie, dľa nášho organizačného statutu skoro nič nelíši od predošlých, preca dožili sme sa s božou pomocou tohto dňa, ktorý nám všetkým robí nesmiernu radosť. Nuž a prečo?

Lebo rok 1935 je pre nás jubilárny rok nášho 10 ročného jestvovania, a dnešné valné shromáždenie je naše 10-té jubilárne, valné shromáždenie.

Vct. prítomní Bratia!

Dovoľte aby som trošku odbočil od obvyklej ročnej správy a zaoberal sa s našou 10 ročnou prácou, keďže môj dnešný referát má slúžiť ako základ „kroniky“ D. H. Sb. Rajec, lebo každý kto si váži času a nechce ho bez úžitku stráviť, obzre sa aj do minulosti a tak si utvorí obraz, ktorý znázorňuje udalosti, ktoré sa odohrávaly v tom alebo onom rámci. Teda aj my, keď sme dnešný jubilejný deň dožili, chceme tak činiť, aby sme mali ten obraz, v ktorom shliadneme našu prácu stále pred očami.

Svetová vojna zavinila ťažké a hlboké brázdy do celého ľudstva. Nie len na starej generácii, ktorá túto ťažkú Golgotu prekonala je to idno, ale aj mladá generácia je presaknutá demoralizáciou, ľudia ako zdivočení, cit zo srdca vyhynutý, duša otupelá, ľudia bez viery, bez nádeje, vez lásky, sobci. Všade panuje len to egoistické „Ja.“ A tento obraz ohrozuje ľudstvo a ešte i po vojne. Tu sa ukazuje nutnosť vybudovať organizácie, ktoré vzbudia lásku k bližnému, a uviesť dušu do rovnováhy, a upraviť život tak, aby sa „hrúzy“ a demoralizácia povojnová neopakovala. Túto úlohu v zala na seba Z.H.J., keď v roku 1922 v auguste, v Trenčíne shromáždilo sa niekoľko ľudí lásky plného srdca, aby položili základný kameň tejto, dnes už mohútnej organizácii a Čsl. Červený kríž, ktorého ušľachtilé výhonky sú aj naše samaritánske oddiele, tiež organizované v Z.H.J. Začiatky hasičstva sú veľmi staré, ba môhli by sme povedať, že tak staré ako ľudstvo, lebo odkedy človek pozná oheň, odtedy bojuje s ním. Poznáme opis prvého požiaru sv. písma zničenie Sodomy a Gomory. S hasičstvom sa už stretávame v rímskej ríši. Prvé hasičstvo bolo za doby cisara Augusta v.r. 732 v Ríme. To bolo prvé hasičstvo, ktoré pracovalo už so striekačkami, ktorých opisi sa nám nezachovali. Že nemáme hodnoverné dokumenty o vývoji protipožiarových opatrení je tiež v mnohých a mnohých prípadoch sám požiar na vine, ktorý nám zanechal len zbytky vzácných

pamiatok. Dalej je príčina že práve vtedy sa nevedly o tak smutných udalostiach žiadné kroniky.

Aj naša obec „Rajec“ má svoju hasičskú minulosť. A keďže dnes jubiluje D.H.Sb. Rajec neni to vlastne jubileum, ale obrodienie, lebo obec Rajec mala už v dávnych rokoch svojich hasičov. Bohužiaľ s tých časov nemáme žiadné soznamy. Nakoľko ani obec Rajec hasičskej kroniky nemá, informoval som sa u niektorých starých pánov, ale mo som sa nedozvedel, iba to, že hasiči vtedy chodili do kostola s hudbou. Niektorí sú ešte živý. „Pán Maršala Jozef, p. Rybárik Martin, a p. Zafka Frant.“ Obec bola vyzbrojela jednotlivých hasičov opaskami a sekerami, ale bohužiaľ neni s toho mimo jedného opasku teraz nič. Svedkovia hasičskej tradície, dnes už patriaci do músea, sú dve staré striekačky. Jedna je ručný výrobek z roku 1871 majstra „Jozefa Uhlárika.“ Železná konštrukcia, nádrž drevená na dva prúdy, bez hadíc, len s primontovanou cievou, voda sa musela do nej liať. Druhá, podobná, čiastočne drevená, čiastočne železná. Je len na jeden prúd. Táto bude pravdepodobne staršia, a rok výroby sa nedá ustáliť. Najväčší požiar bol roku 1855 kedy údajne shorel celý Rajec, lenidzes najhoršia čiastka, smerom k Šuji zostala. Okolo r. 1890 – 95 byly požiare na dennom poriadku. Ako pán dr. Pokorný, náš čestný člen tvrdí, príčina bola tá, že za stavbu nového domu dostal kazdý pohorenec z censuálnych lesoch drevo zdarma. Akonáhle sa prestalo dávať drevo, prestaly i ohne. Ešte jednu pamiatku máme, sú to vedra kožené, ktoré sa aj dnes nachádzajú v hasičskom skladišti. Vývoj modernej hasičskej techniky vstupuje do našej obce v roku 1906, kedy sa kúpil výborný „hydrofor.“ Zakúpením hydroforu pauzuje činnosť na hasičskom poli, až do roku 1924 na podzim, kedy tehďajší prednosta doch. kontr. Úradu František Mihálik vzal si za úkol sriadiť v Rajci po prevrate prvý D.H.Sb.

Pekná, slnečná, jasenná nedeľa, ľudia sa prechádzajú po námestí, a náš bývaly brat Milálik stojí v dverách obecného domu a drží odvod pre rajecký hasičský sbor. Každého, ktorého uzná za schopného zavolá hore. Ľudia bojazlivým krokom idú hore schodami, mysliac hned na dane si vravia: „Čo ten ani v nedeľu nedá pokoja?“ Vstupujúc do siene, je to jedna celkom iná osoba, ktorá prezradzuje svoju tajnosť, že organizuje sbor, každej osobe to však hovorí zvlášť. Akvizácia ťažko ide, ale vzdor tomu podarí sa mu zohnať za dva týždne okolo 60 podpisov. Soznam tento podarilo sa zachovať. Bude to iste vzácny spis ku kronike nášieho sboru. Konečne 11.ho januára 1925 bolo zvolané valné shromáždenie, stanovy sboru schválené a nasledovný funkcionári zvolení: veľ. Štefan Zafka, nv. Viktor Rybár, taj. Viliam Kohn, pokl. Frant. Mihálik, Sb. Lekár dr. Pokorný, stroj. Št. Schmigutz, gazda Jakub Čerňanský, revisori Hrehor Maršala, Ondrej Kospér, Pavel Žilinčik,

Sľub zložilo 37 hasičov 19 mája 1925 k rukám zem. Veľ. Vojtecha Nemaka.

Práca bola veľmi ťažká. Žiadné finančné prostriedky, žiadného pochopenia ani u obce ani u obecnstva.

Zebrali sme si žebrácku palicu a našobrli sme čo sme potrebovali.

Firmy ako: Súkenka Rajec 500 kč., Spoločnosť 100 kč., Slov poisť. 200 kč., Slov. banka 100 kč, Cenzuálna obec 6000 kč. Živ. Úver. Ústav 100 kč. Slávia poisť. 200 kč. Parná pila Raj. Tepl. 100 kč.

Pomôhli nám s našej finančnej tiesni, lebo už tak bolo, že stroskotá každá práca. Dalšej práci nám pomôhla obetavosť členstva, ktorí poskytovali sboru požičku a veliteľstvo si rovnošatu samo zadováželo. Keď prišiel deň sľubu mal sbor čiastočne vyzbrojených 30 hasičov. Nechcem sa dlho zaoberať s našo smutnou minulosťou a trnistou cestou, len toľko pre budúcu generáciu, že to bolo zpočiatku „beznádejné do budúcnosti.“ Keď vedenie sboru žobraním u cudzích firiem si aspoň tie najnutnejšie financie zadovážilo, dalo sa do práce, aby si získalo dôveru u obecného predstavenstva a miestneho obyvateľstva. Cvičilo sa svedomite, prednášky sa držaly, a vôbec každé verejné vystupovanie bolo dľa našich síl svedomite konané. Tak sa nám podarilo dostať od obce väčšej podpory, totiž od roku 1926 ročite 1000 kč. Obecenstvo si nás začalo všímať, naše podniky navštevovalo, hoci bolo v stupné dosť vysoké. Bohužiaľ náš výborný financminister br. Mihálik zo služobných dôvodov r. 1927 nás opustil. Roku 1928 na válnom shromážení 1. apríla zaľakoval veľ. Št. Zafkavel. Sboru br. Not. Rybárik. Prvá väčšia sborová udalosť je v roku 1929, kedy obec zakúpila za 60 tisíc mot. Striekačku, hadice a odovzdala ju do opatery sboru. Od tohto času máme takmer toľko hadíc, že z rieky aspoň čiastočne ovládame obec počas požiaru. Súlad obecenstva, obce a sboru dá nám toľko odvahy a nádeje do budúcnosti, že r.1932 veliteľstvo sa nebojí využiť príležitostnej kúpi veľkého rotačného štyrkolesového rebríka za 7000 kč. , a jeden navyják dvojkoľosový na 300 mtr. Hadíc býrobek nášho br. Schmigitza v hodnote asi 650 kč., ovšem na úver. Veľká to úloha v dnešnej fin. tiesni. Ziada sa subvencia od kraj. Úradu pre výzbroj 16-20 tisíc, a dostane sa 2000 korún. Brat veľ. Schmigitz tieto peniaze sboru požičal a on ako n.veľ. sbor skoro od jestvovania tech. Viedol a od r. 1933 po služobnom vzdialení br. Veľ. Rybárika predsedu vdp. Dr. Františka Herodeka a p. not. Arm. Frieda. Stav členstva a riadené poisteného je stále 30. bohužiaľ zo zakladajúcich členov sú dnes len 11 br. Vel. Štefan Schmigitz, br. Tajomník Viliam Kohn, br. Pokl. Jakub Čerňanský, br.veľ. čety Jozef Cinko, br. Doz. Majetku Frant. Huljak, Jozef Jakubík, Jozef Igonda, Edo Špánik, Tono Špánik, Špánik Hrehor a Kollada.

Čestný členovia sú bratia dr. Pokorný, Štefan Zafka, Viktor Rybárik, Štefan Schmigitz, a dnes sa navrhuje i náš zakladajúci člen Mihálik.

Požiare boli od založenia u „Jurickej roku 1925, „Lednickej, „Pekaru,“ veľký požiar bol r. 1928 kedy shorelo Horné Závodie a súčasne humno „ Dubravku – Zafku „, v Kostolnej ulici.

Zimný požiar Židek Lojsko, vnútorný u Altamana v r. 1932, nočný požiar „Fraštia“ humno. Požiare na venkove: Fačkov, Lednice, Jasenové a Šuja.

Prednášky boli asi 15ktát. Cvičilo sa každú nedeľu a v páde nepriaznivého počasia boli prednášky. V roku 1934 bol sriadený samaritánsky kurz pre odvod C, pre 15 sborov so 60 poslucháčmi. Sbor venoval na pomník padlím 1800 kč

a bol tak medzi prvými, ktorí vypomôhly uskutočniť toto pekné dielo. Udalosti iné: V roku 1932 zomrel prvý Z.H.v. Vojtech Nemark do jeho rúk sme aj sľub složili. V roku 1933 zomrel br. O.H.v. Konstantín Fiala a vedenie prevzal br. Dr. J. Bartaky. V roku 1934 zomrel Z.H.v. Schmidt. Sbor od jestvovania mal jeden smrteľný pád Židek Valient.

Pokladňa:

1925:	príjem: 6.289.40.....	vydaj: 6.054.90
1926:	: 3.089.90.....	: 2.265.40
1927:	: 6.688.90.....	: 7.748
1928:	: 4.849.....	: 4.327.10
1929:	: 2.2922.30....	: 1.411.10
1930:	: 4.232.50.....	: 4.749.10
1931:	: 3.119.30.....	: 1.327.70
1932:	: 6.088.70.....	: 9.587.70
1933:	: 22.29.....	: 2.563.15
1934:	: 4.343.20.....	: 2.826.05

Kultúrna činnosť: V roku 1925, 1926, 1928 sme riadili zdarilé maškarné plesy. Nasledujúcich rokov tak morálne ako hmotne zdarilé div. Predstavenia a síce:

1929 sa hralo „Kocurkov“ ,1.930 „Jozefka z malej krčmičky, 1931 „Ferda šefom“, 1932 „Legenda o čarodejných očiach a hasiči idú, 1933 „Ó tie ženy“, 1934 „Pokušenie pána prednostu“ a v roku 1935 „Kolónia zaľúboných.“

Inventár: S vlastných prostriedkov sme si zadovážili úplny výzbroj členstva, 1 pracovnú a 1 slávnostnú rovnošatu, opasky, sekery, čapice, helmy, 1 navijak a 1 elek. Kachle, 1 rotačný rebrik, stôl, lavice a kasňu. Mimo toho sa dal starý inventár do poriadku. Obec zadovážela 1 mot. Striekačku s predvozom naviják a hadice.

Dopisy: Dopisov došlo a bolo vybavené 125

Stráže: Sa konaly v lete v žatve a pri verejných výstupoch.

Schôdzi s valným shromážením bolo 79. Mimo toho byly vydané rozličné rozkazy, ktoré sa vsťahovali na verejné vystupovanie sboru.

Čo sa týka roku 1934 prednášky nebly lebo bol samaritánsky kurz. Cvičení bolo 17, požiarné dva, 1/5 a 23/7 v Jasenovém. Počet došlých a odovzaných dopisov 17. Schôdzy členských, súčasne tiež výborových 18. valné shromáždenie a mimo toho bolo vydané 5 rozkazov.

Zakladám túto kroniku ku 10 výročnému jubileu sboru, ako základ vedenia ďalšej kroniky. Kronika táto nech slúži pre budúce pokolenia aby vedely, že hasičstvo je láska k bližnému a sotrvat' v službách za dobro spouobčanov.

„Miluj bližného ako seba samého!!!“

Toto heslo píšeme na štít hasičstvu a dbjme aby tento náš štít, ktorý bude hlásať potomstvu česť otcov, aj v našom sbore zostal čistý a nepoškvrnený.

Rajec 14/6 1935

Viliam Kohn... tajomník

Správa tajomníka „Viliama Kohna“ za rok 1935

Veľavážený prítomný bratia hasiči!

Nakoľko od posledných významných udalostiach pre náš štát nemali sme ešte príležitosti spolu byť, prv než by som prešiel na svoju výročnú správu, nemôžem zabudnúť na deň 14. decembra 1935 o 5 hodine popoludní, kedy preletela správa čsl. Rozhlasom z úst ministerského predsedu Dr. Milana Hodžu, že náš veľký prezident Dr. T.G. Masaryk zaďakoval za svoj úrad. Smutná to udalosť v našom národnom a štátnom živote. Zaďakoval preto, nakoľko mu už sily nestačily pre túto zodpovednú úlohu. Urobil to ešte včas, lebo chcel vidieť ešte svojho nástupcu, sledovať, pokiaľ mu to boh dopraje.

Túto smutnú udalosť Z.H.J. ohlasuje svojmu členstvu aby sa s osudom uspokojilo a s vďakou kvitovalo jeho záslužnú osloboditeľskú a buditeľskú a buditeľskú prácu nášho hrdinu. Mi hasiči máme k nemu bližší vsťah a s úctou sa kloníme pred jeho osobu, lebo je čestným členom Z.H.J. organizácie, ktorá zdržuje celé hasičstvo Slovenska, bez rozdielu národnostného. Boh yachovaj nám ho ešte pri sviežom a dobrom zdraví mnohé roky, aby môhol sledovať našu prácu a nám byť nápomocný, keď by sme jeho rady potrebovali. Súčasne sa musíme pokloniť novej hlave Štátu Dr. E. Benešovi, s vrúcnyim želaním celého hasičstva nášho milovaného Slovenska, aby ho pán boh požehnal v dobrom a duševnom zdraví, že by môhol ďalej viesť úspešne kormidlo nášho štátu.

Veľavážený prítomní bratia!

Ako na jar príroda začína žiť tak i náš spolkový život sa prebúdzá k intenzívnejšej práci spolkovej. Činnosť, nie len vo sboroch ale v celej organizácii hasičskej nadobúda veľkých rozmerov. Práca a príprava na zdokonalenie veľkej myšlienky: „Pomôž bližnému svojmu,“ bez rizducky či he ti priateľ alebo nepriateľ.

Jarnou činnosťou začína i dzešné válne shromáždenie. Sišli sme sa, aby sme súčtovali s tým, čo sme za rok 1935 dobré spravili a čo zlé, aby sme s týchto vývodov sa poučeli pre budúru prácu. Práca hasičstva v budúcnosti je veľiká a hasičská organizácia je už dnes daká ustanovizeň, bez ktorej náš verejný život nevieme predstaviť. Práca hasičská sa dnes už nelokalizuje len na prácu požiarnú ale aj na prácu kultúrnu, na ktorom poli intenzivnu sborom Z.H.J. predpisuje, čomu doposiaľ nebolo tak. Prízvukovalo sa len na to, že hasiči nemajú času a že to neni ich úlohou. Skoré zdokonalenie hasičských sborov a hasičskej techniky valia sa nové a nové povinnosti na hasičstvo. Vieme, že na dedinách sú tak rečeno hasičské sbory na ktorých pleciach leží celá kultúrna práca a výchova k obrane štátu. A práve obrana štátu kladie veľké požiadavky na hasičov. Dnes kedy okolo nás sa zbrojí, musíme aj mi byť pripravený, aby sme uhájili ten skvostný poklad, ktorý stál toľko krve. Môže sa ma niekdo opýtať, že čo majú s týmto hasiči do roboty, keď hasičstvo je ustanovizeň humanná a nie válčiacia formácia. Nato citujem slová nášho veľkého prezidenta Masaryka, ktoré si zvolil čsl. Rozhlas za heslo práve dnešného dňa: „Válka je zlo, ale obrana je prípustná a mravná.“ Práca hasičských sborov, keďže

v budúcej válke nebude fronta oproti fronte, ale štát oproti štátu a občan oproti občanovi stáť, sa zakladá práve na tejto mravnosti, ktorá sa premení na zásady: „Miluj bližného svojho ako seba samého“ na povinnosti pomôž tým, ktorý sú v zápolí nevinne na padnutí s ukrutnými vymoženosťami modernej válečnej techniky. A tu víkime, že hasičstvo je vlastne druhá armáda, lebo bojuje proti živlom, ktoré nepriateľ vraždí deti, ženy a starcov, ohňom a hlavne plinmy. Bože aby sme to videli.

Prv než-li by som ukončil môj úvod a prešiel na suché dáta mojej správy musím ešte spomenúť tohoročnú úvahu brata zem.vel. Bela Noldána, ktorý uvádza nasledovnú legendu: Stalo sa to v dobe križiackých vojen, kedy jeden mladý križiak opustiac domov, rodinu, vlasť odišiel bojovať do Svätej Zeme. V bitke bol ťažko ranený. Prosil Boha, aby ho uzdravil, aby sa môhol vrátiť domov, do smrti že mu bude vďačiť a verne slúžiť. Všemohúci vyslyšal jeho prosbu. Prvá cesta Križiaka bola k sv. hrobu. Zásobil sa veľkým počtom sviec a jednu zažal od svetla pri hrobe, znázorňujúce plameň večný, plameň lásky.“ V ruke s horiacou sviečkou pustil sa pešo na spiatočnú cestu do vlasti. Jeho cesta bola samé nebezpečné dobrodružstvo: horúčava, zima, noc, hlad, smäd, dážď, búrky, divá zver, lúpežníci. Prekonal všetko a svetlo doniesol domov. Pri plameni večnej lásky zapálená sviečka až do jeho smrti horela v jeho izbe a žiara jej zrkadla sa v jeho srdci. Táto legenda má mnoho spoločného s ideu hasičskú. Ti križiaci na oltár svojej idee obetovali majetok, čas, zdravie ba i život. Opustili rodinu, domov, vlasť a pustili sa do nebezpečenstva pre spolubližných. Pre túto šľachetnú a obetavú prácu stáli nad ostatnými ľuďmi a k vôli rozoznaniu od iných ľudí boli označení krížom. Nebojovali len preto aby mali križiacku uniformu a aby vynikali nad ostatníma ale vedeli akú ťažkú úlohu na seba vzali. Boli si aj toho vedomí, že nedodržanie povinností má za následok mravný trest vylúčenie z križiackého združenia. My hasiči sme tiež označení dvojitém krížom, na prilbách, na opaskoch. Stojíme stále na pohotovosti v pomoc bližnému, ktoré heslo nesú tiež naše zástavy. Musíme často opustiť domov, rodinu a preto keď sme bratia túto rovnošatu s dobrou vôľou v plnom vedomí zodpovednosti nebezpečenstva pre vyššie idey vzali na seba, rovnošatu, ktorá nám dáva práva väčšie než majú iní ľudia, tým nás stavia na vysokú úroveň mravnú a pýta od nás, aby povinnosti dobrovoľne na seba vzaté sme plnili. Pracujeme a plníme rozkazy svedomite, držíme dobrovoľnú disciplínu a ukážme, že sme neni len hasiči pre uniformu a pre parádu, ale že v našich srdciach horí oheň prinesený legenárnym križiackým rytierom, plameň večnej lásky. Keď si toto upovedomíme nebojte sa bratia kritiky. Vy milí spoluobčania dúfam, že poznáte význam hasičstva, jeho cieľ a preto hľadte na nás iným okom ako voľakedy. Privinte nás k svojmu srdcu, rozširujte ideu hasičskú, ideu tak šľachetnú a odmentu našu nezištnú prácu s tým že aspoň tých málo podporujúcich členov získate nám, aspoň jedného člena podporujúceho, že by sme sa na rok zase v takom počte zišli pri našom výročnom účtovaní. Bohužiaľ pri našom šľachetnom úmysle tiež vládne aj ten materialistický duch. Peniaze,

peniaze a ešte raz peniaze. Je to dobre uložený kapitál pre záchranu výživy vašej rodiny, vašich dietok a pre štát. Naša aktívna činnosť v roku 1935 je nasledová.
Stav členstva aktívnych: 30 riadne poistných.

Podp. 29

Požiare: 4, 2 miestne, 2 vonkajšie/ Korská a Šuja

Cvičenie: 9

Sbor sa súčasťnil 10 roč. slavnosti O.H.J. kedy bolo vyznamenaných za 10 ročnú službu 11 bratov služobnou medajlou. A síce: V.Kohn, Št. Schmigutz, J. Čerňanský, J. Cinko, J.Kolada, J.Igonda, Ed. Špánik, T. Špánik, J. Jakubík, Fr. Huljak, Hr. Špánik.

Kultúrna činnosť: 1 divadlo/Kolónia zaľúbených ./

Sbor sa súčasťnil miestných a cirkevných osláv.

Výlet pre členstvo, ktorého sa aj civili zúčastnili.

Pokladňa: Finančný stav nie je najlepší. Máme ešte 3000 Kč. Dlžoby.

O pokladne podá správu brat pokladník.

Inventár nemenený. Dľa podrobnej správy doz. Maj. Potrebujeme ešte vždy hadice.

Stráže nočné 63, mimo toho čestné stráže pri divadlách, na kine, čo – znamená, že tieto stráže konajú hasiči bezplatne, a nie márne čo videli sme pri požiare humna u Pechu. Katastrófa nevyhnutelná. /Stromovie neslúžilo ničomu lebo vietor fučal opačne./ Schôdze: 9 členských, 1 válna, výborovky nebolý, nakoľko sa všetky otázky riešili spoločne na členských schôdzach. Mimo toho boli vydané 4 rozkazy rozličného rázu.

Dopisov bolo 8, ktoré boly riadne vybavené.

Všeobecná činnosť v roku bola trochu ochablá. Bola to následkom zlého počasia, zaujatosti členov a najviac preto, že D.H.S. Rajec je natoľko zdokonalený, že nebolo treba bezpodmienečne toľko cvičiť ako v predošlých rokoch. Následkom toho a nových požiadavok od hasičstva sa činnosť v období 1936 zasa zvýši.

„Končím moju správu s tým, že uctíme hasičstvo cenne jeho prácu a jeho dielo sa zdari!“

V Rajci dňa 3. mája 1936.

Viliam Kohn, tajomník.

Správa tajomníka Viliama Kohna za rok 1936

Veľavážení prítomní milí bratia!!

Moju výročnú správu zase len s tou obvyklou vetou Pán president osloboditeľ T.G.Masaryk vraví: „Veľké veci zakladajú sa na drobnej práci.“ Náš sbor dnes štrnásti raz schádza aby súčtoval aký kúsok práce previedol o minule období ktoré kúsok práce budú zas tehlz k tomu mohútnemu dielu čo čsl. Hasičstvo buduje v prospech občanov a v prospech štátu.

Mi hasiči, či už vedúci alebo či už len najmenší pracovník s láskou pracujeme, lebo z ásky sme túto prácu na seba vzali. Milujeme našu organizáciu a v tejto láske je aj základ toho že vrámci našij organizácie náš sbor za týchto dvanásť rokov ani len ráz vážne nezakolísal. Keď snad' jeden vypadne hlásia sa desiatí aby prevzali prácu za ideu hasičskú, „Miluj blížneho svojho ako seba samého!“ Za ideu brannosti štátu pred očiami najúc vždy len štít veľkej rodiny hasičskej a žiadné záujmi osobné.

Tu musím citovať slová zemského veliteľa Belu Noldána pre našu prácu rok 1937 pri zasadnutí Z.H.J. v Trenčíne: Hrmiacim hlasom môžem kričať do neba. Hľa ľudia čo dokáže svornosť, porozumenie, dobrá vôľa horlivosť, obetavosť. Vezmite si príklad od nás hasičov! Pri tejto príležitosti pokladám za milú povinnosť poďakovať Vám všetkým za dosiaľ vykonanú prácu. Ale bratia dosiahnuté výsledky neznamenajú pre nás medznik pri ktorom ostať. To by znamenalo úpadok a časom by stihol našu organizáciu osud slavného hradu trenčanského, pod ktorým sa zrodila myšlienka budovania našej organizácie, ktorý kedysi vládol nad polovicou celého bývalého Uhorska a ktorého roypadajúce sa rupy dnes žalostne hľadia do široka ďaleka ako ohromné mementa nesvornosti a nedbalosti. Ano bratia mi nemôžeme zostať stáť. Vlni nám uložila hasičská jednota prácu na poli kultúrnom, kde je potrebná. Dnes máme prácu na poli brannosti štátu. Je to vybudovanie C.P.O. Najväčší úkol majú tu hasičské sbory, najvetšia to vložka C.P.O. Na našich dedinách sú to hasičské sbory, ktoré túto prácu úplne musia previesť. Že čo je dnes hasičstvo pre štát a jako si štát jeho prácu cení dokumentuje to, že štít nám dal právo nosiť na našom stejnokroji malý štátny odznak.

Bratia, keď nás štát s týmto najväčším vyznamenaním poctil, ukážme, že sme aj mi toho vyznamenania hodní. Prispôsobujme sa aj tohto nového úkonu. Splňme aj tento tak ako predošlé. Od Vás milí občania žiadame len toľko aby ste nám so zdravou kritikou dodali chuti k tejto práci aby ste nás mravne posilnili.

Naša práca v minulom období 1936 bola čulejšia než-li v roku 1935, čo priniesla sebou ťažká práca na poli C.P.O.

Stav členstva je 31 z toho 30 poistených podporujúcich 29

Požiare : Neboli žiadne

Cvičení sme mali 11 a 4 C.P.O poplach,
s C.P.O požiarnú četú 6a 4 poplachy.

Kultúrnu činnosť sbor toho roku nemal. Čiastočne nebolo času a čiastočne ohromné výlohy spojené s ktorýmkoľvek podnikom znemožnily takúto prácu. Sbor sa zúčastnil víťania prezidenta v Žiline, na deň brannosti v riadení M.O.K a previedol s 1 četou 41 p.pl. zdarilú ukážku C.P.O. Mimo toho sa zúčastnil cirkevných a národných slávností.

Pokladňa : 3.741,10 príjem
3.858,50 výdavok

Stráže : 89

Dopisy : 10, odoslaných 4

Schôdze : 6

Rozkazy : 11

Bratia !!!

Postaviť! Snažme sa v budúcom roku každý aspoň jeden pilier ktorý bude chrániť a hájiť náš štát a dokážme, že to čo od nás žiadajú dokážeme, k tejto veci nech nám Boh pomáha.

Keďže aj nepatrí do správy 1936, nemôžem obejsť dátum 2/I 37. Tento deň sa dožil náš brat Štefan Schmigutz 60 rokov svojho veku. Narodzeniny činníkov na verejnom poli nemajú byť zabudnuté, beztoho že by sme takýmto činníkom pred verejnosťou niečo dobrého nepovedali, lebo takýto činníci beztak čo očujú mimo uší nato nereagujú alebo javia nespokojnosť zo strany egoistických pováh, lebo špatnú kritiku od tých čo myslia : „Ja by som to bol iste lepšej spravil“, a to očuť všade a všade. Ja chcem uznanie tlumočiť tých mnohých, ktorí uznávajú veľkú prácu nášho veliteľa, zakl. člena br. Schmigutza na poli hasičskom. V mene zakladajúcich členov a ostatných bratov ku vyznamenaniu strieborným záslužným krížom venovaným Z.H.J. Toto je nie len pre nás veľké vyznamenanie ale je to i vyznamenanie celého okresu.

S tejto príležitosti odovzdáva
„Diplom čestného veliteľa“,
Sbor svojmu veliteľovi

Rajec 10./V. 1937

Viliam Kohn
Tajomník

SPRÁVA TAJOMNÍKA D.H.SB. V RAJCI BR. „VILIAMA KOHNA“ za rok 1937

Veľavážení prítomní, milí bratia !

Rok 1937 zasadil hlbokú ranu doradov ČSl. hasičstva oným osudným 14.septembrom 3-ou hodinou 29.minút, kedy odišiel ticho a dôstojne s hraníc ľudského veku, milovaný a svetom uctievaný prvý občas a prezident slobodnej vlasti „T.G.MASARYK.“

Odišiel s našich hasičských radov prvý čestný člen „Zemskej Hasičskej Jednoti na Slovensku“ a protektor Sväzu čl. hasičstva, ktorého prácu si vždy vysoko cenil a o ktorom napísal: „Hasičstvo dokazuje činom lásku k bližnému a mravnú hodnotu svojich idealov. Celým svojim životom nás učil, nebáť sa a nedať sa, že každý jeden z nás musí vytrvať v práci o zdokonalenie svojich síl duševných, mravných, telesných a znalostiach odborných. Obzvlášť v dnešných časov, keď ústa diel číhajú na nás z každého smeru s nenávisťou nad tým poriadkom, ktorý u nás panuje dnes obzvlášť postrádame jeho, ktorý nám vždy dal odvahy nebojácnosti a ktorého heslom je: „Pravda víťazí!“ ako večne žiariaca hviezda viedla ku konečnému dosaženiu cieľu národa.

Telo utrápené nášho brata opustilo rady naše, ale jeho duch bude prebývať v našich srdciach a zachováme vernosť jeho odkazu preneseným „Dr. Eduardom Benešom“ nad jeho telesnými pozostatami dobudovať jeho dielo.

„Na tomto prvom válnom shormáždení, po smútočnom 14.septembri verným plnením povinnosti a tichým povstaním úctime jeho pamiatku.

Činnosť miestneho hasičského sboru sa už asi 2-3 stále stabilizuje na poli hasičskom. Tak starý sbor, ako je miestny hasičský sbor ani už nepotrebuje toho intenzívneho cvičenia ak by len nenastalo to, že by sa naša obec v takom tempe sa nevyvynula ako na príklad mesto Žilina. Stále nové a nové úkoly, ktoré sa na hasičstvo kladú, čiastočne aj zatlačuje obmedzenie sa len na výcvik požiarnej. Zdokonalenie CPO. leží v prvom rade na hasičstve, čo dokazuje i to, že sa pracuje na vzdaní nových, jednotlivých stanov a predpisov pre hasičov celej republiky na stilizáciu ktorých majú vojenské úrady rozhodnutie i toho naše shromáždenie malo byť do vydania nových stanov odložené a len pred niekoľko dňami sa nám dostala správa toto zdržať lebo nevedno kedy vyjdu nové stanovy. Dobrý hasič dnes musí byť hasičom, samaritánom, policajtom vycvičený pre assanačnú atď., o tých mnohých náhodilých prácach ani nerozprávam. Práve tieto dni som čítal v jedných novinách, že v jednej mestečku bola veľiká suchoba a v jednom rybníku voda tak rapídne upadla, že hrozilo nebezpečenstvo, že ryby vyhynú. A tu prišli hasiči a svojimi striekačkami pomôhli na čas úbohým rybám.

Náš sbor pod vzorným vedením brata Štefana Schmigutza sa po celý rok každej svojej úlohy statočne ujal či už to bola služba CPO., strážna alebo hasičská. Obzvlášť na poli hasičskom sme posavad v tých málo prípadoch vždy statlive zasiahli.

V roku 1937 požiar v obci nebol. Na venkove sme boli pri veľkom požiari vo Fačkove, kde našim učinkovaním bola veľká škoda zachránená.

Stav členstva 31...riadne poistených.

Podporujúcich29

Cvičení15

Mimo toho sa zúčastnili jednotliví členovia kurzov riadených buďto D.H.J. v Žiline, alebo Okresným Úradom.

Kultúrna činnosť : Bolo riadení Divadelné predstavenie. Hralo sa „Život veselý, život vojenský.“V lete sme riadili pre členov zdarivý výlet.

Pokladňa vykazuje: Príjem2.130,40

Výdaj1.606

Rest je 524.40

Podrobný referát podá brat pokladník J.Čerňanský.

Dopisov došlo ...0... odoslaných bolo 23.

Schôdze: 1Valné shromáždenie a 6. členských.

Počet vzdaných rozkazov...8...

Stráže40

Ukončili sme starý rok a zahajujeme nový. Použijem tejto príležitosti, aby som v mene veliteľstva poďakoval všetkým ktorý nás poctili s dôverou, venujú nám pozornosť, dobromyseľne pozorujú našu činnosť a prispejú k ťažkej a obetavej práci hasičstva. Ďakujem tým, ktorí sa na nás nedívajú ako na remeselníkov a inteligentov, ale sa dajú od nás cvičiť, lebo vedia, že len v tom poučujeme, čo sami ovládame a nepracujeme aby sme sa vystrkovali, ale preto, že je náš cieľ a základ našej organizácie, ku ktorej nás štát a úrady vyzvali.

Rajec 15./V. 1938

Viliam Kohn

Tajomník

***Preslov brata veliteľa „ŠTEFANA SCHMIGUTZA“
na Válnom shromáždení 18.marca 1939.***

Veľ'avážení válné shromáždenie, milí hostia, bratia hasiči!!!

Zišli sme sa zase po uplynutí jedného roku, k 14.válnemu shromaždeniu D.H.S. v Rajci. Nakoľko vidím medzi nami i vzácných host'ov, považujem si ya milú povinnosť, privítať pána vedúceho notára, pána starostu, miestne veliteľstvo Hlinkovej Gardy, všetkých podporujúcich a činných členov členov miestneho Dobrovoľného Hasičského sboru.

Jako každoročne, tak i teray, patriční funkcionári predložia účty a výsledok, ale i v dejinách celého slovenského národa rušný a veľmi významný. Z našej činnosti pripomínam, že konali sme spolu s C.P.O. teoretické a praktické cvičenia. Neistá, a veľmi pohnutá doba mobitizácie dotkla sa i nás, lebo z celého sboru zostalo nás len 8. činných členov. A vzdor tomu, hoci nás bolo málo,

konali sme bezpečnostnú službu, a boli sme v tom istom čase aj jedným požiarom navštívení, ktorý sme ale, tu prítomným vojskom šťastlivo zdolali.

Tak ako v bývalej republike Č.S.R., my hasiči, tvorili sme jednu veľkú armádu, ktorá bojovala s ohňom, hrozným to nepriateľom človeka, tak isto i v novom slovenskom štáte, v našom vlastnom to už štáte, chceme chrániť majetok národa a všetkých našich spoluobčanov.

Po 20.ročnom vytrvalom boji, zastihla nás veľmi boľastná udalosť. Ako je Vám známe, dňa „16.augusta 1938“ odovzdal svoju šľachetnú dušu Bohu, vodca slovenského národa

Andrej Hlinka

Ctili a milovali sme si ho za jeho života, a keďže my hasiči prvýkrát sa schádzame po jeho smrti, prosím aby sme si uctili jeho pamiatku povstaním a 1 minútovým tichom. - - - - - Nedožil sa Bohužiaľ 6.októbra, toho radostného dňa, kedy slovenský národ oslavoval víťazstvo dlhoročného boja za slobodu svojho ľudu. Po 6. októbri utvorila sanová slovenská armáda, pod menom nebohého vodcu „Hlinková Garda“, majú to byť novodobí slovenskí rytieri, ktorí majú, a musia zachovať pre potomstvo dielo Andreja Hlinku. Som pevne presvedčený že hasičstvo a Hlinková Garda, ktorí sú členmi jedného a toho istého slovenského národa, budú pracovať ruka v ruke v našom slobodnom slovenskom štáte, za blahobyť a lepšie časy nášho slovenského národa.

Zápisnicu uhodnovernia : Hrehor Špánik – Edo Špánik

A týmto naše válné shromáždenie za otvorené vyhlasujem.

SPRÁVA BRATA TAJOMNÍKA „VILIAMA KOHNA“ za rok 1938.

Veľavážený prítomní, milí bratia hasiči!

Prv nežli by som prikrečil k mojej správe za rok 1938, venujme tichú spomienku našim bratom, ktorí zomreli.:

Bratovi lekárovi a čestnému členovi nášieho sboru

„Dr. FERDINANDU POKORNÉMU.“

Ktorého sme 2.januára tohto roku odprevadili na jeho poslednej ceste.

Bratovi predsedovi nášieho Dob.Hasičského sboru

„VDP.DR.FRANITŠKOVI HERODEKOVI.“

Bratovi tajomníkovi Krajinskej Hasičskej Jednoty

„DUŠANOVI ŠULCOVI.“

Moja správa za rok 1938, čo sa týka účinkovania sboru, je krátka, a je viac všeobecného rázu venovaná našej kronike. Rok 1938 je pre národ slovenský tak búrlivý a smutný, že udalosti tieto nemôhly zostať bez vplyvu aj na náš sbor, obzvlášť vo výcvikovom smere, čiastočne preto, že naši bratia väčšinou v obrane štátu boli povolani, a tých niekoľko, čo tu zostali, mali toľko inej práce, že k cvičeniu nedošlo. Už od 20.mája začínaly rušné dni, v mesiaci to najpeknejšom, kedy po zimnom odpočinku sa hasičská cvičná práca začína. Každý deň jeden brat vojak opúšťa na vyšší rozkaz naše rady, vracajúc sa len na

krátky čas. Ešte sa nervy neukľudnely a tu 21.august deň pohrebu nesmrteľného vodcu Slovákov

„Andreja Hlinku.“

Kedy v Ružomberku sa lúči celé Slovensko s otcom národa, s najväčším svojim národným pracovníkom a hrdinom. Časopis „Slovensko“ píše vo svojom čísle 1-2 ročníku piatého : „Len čo zaznel smútočný zvon, zatíchly spory, nepriateľstvá, straníckosti a to muselo mať hlboké príčiny, lebo my, ktorí sme sa priam zavalili spormi, škriepkami ba i malichernosťami, nevieme sa vždy povznášať a musí prísť zvláštna príležitosť, veľký otras, aby sme sa zbadali“. Pri truhle „Andreja Hlinku“ sme sa jednak presa len zbadali. Nebolo, čo by nebolo zapadlo do smútočného prejavu slovenského národa. A to bolo svedectvom, že odišiel zpomedzi nás veľký človek slovenského života, ktorý patril všetkým a na všetkých poliach, či už išlo o politiku, hospodársku, socialnu, alebo kultúrnu otázku.

Mesiac september horečné válečne prípravy skoro vo všetkých stredoeurópskych štátov, ba i u nás bola prevedená mobilizácia dňa 24.septembra. Chystalo sa snáď opakovanie katastrofi svetovej, roku 1914. Zastavuje iba prejav pre mier pápeža „PIA XI.“, takže prišlo 29.septembra k porade štyr veľmocí – Francúzska, Itálie, Anglie a Nemecka v Mníchove, ktorý výsledok tejto porady je vlastne východisko k rozkladu Česko-slovenskej Republiky a uskutočnenie dnešného Slovenska. Prvým októbrom tiahnu prvé nemecké vojenské oddiele na územie Česko-slovenskej Republiky a obsaďuje postupne dľa ujednania v Mníchove, a potom zrieknutie sa prezidentského úradu republiky Dr. Eduardom Benešom, a už tu máme 6. október, krásny a radostný to deň, ovšem v ťažkých hodinách, keď nepriateľ cíha na južné a východné slovenské hranice a odtrhnúť čím viac z našej drahej vlasti, deň slobodného slovenského národa, vyhlásenie autonómie „Slovenskej krajiny“ v susedstve nášho rodiska v „Žiline“. Slovenská vláda!, Dávny sen, ktorému celý život venoval otec a vodca slovenského národa „Andrej Hlinka“. Aká bola nutná táto vláda a akú prácu hneď po jej nastúpení vykonala táto vláda to je vecou historie, ale my všetci vieme, že zachránila to, čo sa dalo, a nebyť jej bolo by to pre nás 2.nobembra dopadlo vo Viedni katastrofálne, 30. november voľna už prezidenta Česko-Slovenského. Ale ani tento stav neuspokojil životnú túžbu národa mať samostatný Slovenský štát a pracuje sa ďalej a už tu máme „14.marec 1939“, historický deň to slovenského národa, kedy slovenský snem vyhlásil samostatný, neodvislý, slovenský štát. Čo to pre nás znamená, to nám ukazujú udalosti posledných dní a hodnotenie toho neni v mojich silách, to je práca historikov. Boh všemohúci dal nám to šťastie, že sme sa dožili tohto válného shromáždenia, ktoré je prvé v slobodnom slovenskom a samostatnom štáte. Hasiči aj dosiaľ boli slovenské, len slovenský však až do poslednej doby noseli vysostný znak Slovenska – dvojité kríž s troma vrchmi. Hasiči aj dnes aj vždy chránili slovenské majetky bez rozdielu stavovského, náboženského a politického. 14.marcom nastali nám ale nové úkony a nové povinnosti, svedomitejšie

a disciplinovanejšie ako doposiaľ a tieto nové povinnosti a nové úkoly musia nás tým viac stiahnuť dohromady. Tí, ktorí doposiaľ povinnosti si neuvedomili musia im to tí druhí vysvetliť, že všetci máme povinnosti voči našej vlasti a že všetci máme rovnako milovať vlasť a svoj národ. Všetci musíme jednako byť pripravení zomrieť, alebo do úpadku pracovať, keď je to potrebné v záujme budúceho pokolenia. A dnes musíme dvojnásobne pracovať, zachrániť všetko od každej škody, lebo náš štát potrebuje každý špendlík, každý odpadek, aby úspešne bolo prevedené hospodárske obrodenie samostatného slovenského štátu. V roku 1938 sme mali 3 požiare, 2 miestne a 1 v Šuji.

Prvý bol 18. januára 1938 u Jána Goliera v Nádražnej ulici. Hasičský sbor tu vykonal kus peknej práce. Keď uvážime, že v malom dvore, kde požiar vypukol, bola stolárska dielňa a povala naplnená krmou. Oheň natoľko lokalizoval, že sa vôbec nerozšíril a bol zahasnený.

Druhý bol 31. augusta v Šuji. Tu Bohužial shorely humná naplnená krmou a ešte nevymláteným zbožím. Oheň s atak rýchlo rozšíril, že kým sme prišli naša záchranná práca smerovala tam, aby sa požiar nerozšíril po celej dedine a ostatné humná, čo sa aj podarilo.

Tretí požiar bol 10. októbra. Shorelo humno vyše mesta smerom na Černu. Požiar ohrožoval susedne domy, lebo bol veľký vietor. Pomocou vojska sa podarilo oheň lokalizovať, ovšem že humno shorelo.

Mimo týchto požiarov sbor vykonal záchranné práce pri povodni na Hornom závodí a pri Čerňanke.

Pod vedením brata veliteľa Štefana Schmigutza a brata námestného veliteľa Pavla Paulínieho bolo vykonané 7. cvičení.

Kultúrna činnosť: Dňa 27. februára 1938 bolo sriadené Divadelné predstavenie od Roberta Mušketa „Slamenná vdova“ v 3. dejstvach.

V lete bol pre členstvo sriadny obyčly výlet.

Stav členstva : 30 riadne poistených
29 podporujúcich

Pokladňa : Prijem ... 2.919,85

Výdavky. 1.937,10

Rest 982,75

Podrobný referát podá brat pokladník Jakub Čerňanský. Dopisov došlych a odoslaných, riadne vybavených 15.

Schôdze: 1 válné sromáždenie

9 členských schôdzi

3 prednášky a oslavy

10 vzdaných rozkazov

Služba: Počas mobilizácie mal sbor pohotovosť a poriadkovú službu. Počas mlatby 48 stráži v noci po 2 hasičov. Mimo toho služba pri divadlách, zábavách, slávnostiach a služba v kine.

Bratia za 15 rokov od založenie našieho Dobrovoľného hasičského sboru v Rajci moc sa už pracovalo a zadováželo, ale sa zameškalo v roku 1938. Preto hľadme

to dohoniť a plňme smedomito všetky rozkazy a prácu tak, akým príkladom to nám aj doposiaľ ukazoval a i ukazuje náš brat veliteľ vzdor jeho vysokého veku. Ukážme, že pracujeme pre seba a pre národ slovenský.

Pán hlavný veliteľ politického štábu Hlinkovej Gardy „Murgaš“ povedal v rozhlase:

„POMYSLITE SI, ŽE OKO ANDREJA HLINKU JE STÁLE NA VAŠIEJ PRÁCI.“

Rajec dňa 22.marca 1939

Viliam Kohn
Tajomník